

14. „O sebe“

Luk. 18,13

Daj nám srdce Publikána,
by sme v hriechov vedomí
hľadali Ťa, svojho Pána,
v modlitebnom túžení.
Daj, by kajúčnosti duchom
peniknutá duša zas
odlala sa skvúcim rúchom
Tebou zduchovnelých krás.

Nedaj v hrdopýchu padnúť
márnych skutkov na svete,
nedaj Tvojej pravde vädnúť
v hriechov bujnom rozkvetu.
Zapáľ srdce plamom túhy
v boji viery, svedomia,
by zvíťazil Adam druhý,
v ktorom žije tvoje „Ja“...
28.8.1927

Za vykúpením v plese
duch môj sa vozvýš nesie
na krídlach nádeje,
skrz križa muky stála
chce v nadpozemské diale
cez klamov záveje.
Cez poníženia mraky
milosti hľadám zraky,
pnem bližšie k Bohu sa,
viem, že dal svetu Syna,
Ním odpustená vina,
On cestou v nebesá.
On u dvier srdca stojí,
Lekár, čo dušu hojí,
ak k nemu vierou lne...
V kroč, Pane, slovom spásy,
čo večný život hlási,
daj plnosť smieru mne!

„Narodil som sa na romantickom Považí, ktoré
dalo Slovensku poetov, mám ho stále
nesmierne rád, radšej ako Alpy, škótske jazerá
a hoci krásne Porýnsko... Študoval som
bohoslovie, trošku orientalistiku, prírodné vedy
a sociológiu...

Už vyše 25 rokov píšem verše, prózu, kritiky,
štúdie a prekladám z cudzích literatúr.

Videl som kus sveta. Okrem rodnej zeme žil
som dlhšie v Poľsku, Anglii, Itálii, cestoval
som po Nemecku a Holandsku.
Mám nesmierne rád more, menovite Adriu,
nebotyčné vrchy, oblaky východy a západ
Slnka, mesačné noci,
hviezdnaté nebo, pekné a hlboké knihy, krásne
obrazy, sochy a stavby, ale veľmi intenzívne
cítim s ukrivdenými a utláčanými.

Nápor maďarizácie ma neodcudzil rodu, vďaka
rodinnej výchove slúžil som mu od mladosti
s láskou. Pochodiac zo starej slovenskej,
buditeľskej rodiny, ostal som verný snahám
otcov a dedov.“

Bol som viac ráz vo vážnom nebezpečenstve
života, ocitol som sa vo vlnobití svetovej
revolúcie. Z krvavého hurhaja svetovej vojny
vynoril som sa živý, hoci mysleli o mne, že
som zahynul a oplakali ma.“

Tvorba a literárny život:

Publikoval v Cirkevných listoch,
Zborníku slovenskej mládeže, Slovenských
pohľadoch Dennici, spoluzakladal nové
časopisy. Písal pod pseudonymami Dužavin,
Havran, Aeneas Phyllon, Jochanan.

Je považovaný za predstaviteľa 2.
vlny slovenskej moderny (nielen v časovom,
ale aj v umeleckom zmysle - akoby hľadal
nové cesty v poézii). Nadviazal na Kraska,
Jesenského, Hviezdoslava.

Bol ovplyvnený novoromantizmom,
symbolizmom, expresionizmom.

V našej literatúre kanonizoval
parnasizmus a dekadenciu. V jeho tvorbe sa
stretávame s rozporom individua a spoločnosti
a rozporom medzi srdcom a svetom, preto sa
hovorí o poézii rozorvanosti a smútku. Jeho
duša je raz nepokojná, inokedy zas pokorná a
rezignujúca.

Svoju predvojnovú a predprevratovú
poéziu zhrnul do zbierok Rosou a trním a Keď
miznú hmly. Vydané boli v roku 1921.
Lyrický subjekt svoje osobné stavy
neodvodzuje od spoločnosti, nedokáže nájsť
šťastie, pretože to je akýmsi existenciálnym
údelom človeka. Názov tvoria protikladné
pojmy z prírodného sveta - rosa je prchavá, je
len ráno a spája sa nám s krásou, pričom trnie
je trvácne a predstavuje bolesť, ťažkosti. Toto
je dekadentný prvok.

Je fascinovaný ťaživosťou života,
pracuje s motívmi krehkých vecí - kvety
hynú, vädnú, čo predstavuje upadanie života.

Týmto všetkým sa dokazuje
fascinácia zložitým životom, bežný život je
nedostatočný, banálny, čo prekonáva
vyhľadávaním silných zážitkov.

VLADIMÍR ROY 3.

Milan Rúfus

Roy

(Úryvok z básne)

Aj také sa mu stávalo,
že sa vraj trápil na kazateľnici
priopitý.

Ech, báseň.

Nie je ti sväté nič,
pretože všetko ti je sväté.
A nenáležíš osobitne nikomu,
pretože patíš všetkému ako slnce.

Nebud' zlá ku mne, báseň,
veď som videl
tú ruku, ktorá bez milosti derie
od tvojho žiaru rozlepené perie
už polámaných Ikarových krídel.

